

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

N° 7.
París III trim. 1972.

Ahir i avui

La Confederació Regional del Treball

Mai no és per demés mirar endarrera, sense deixar de vigilar endavant per a evitar ensopegades. La Regional Catalana C.N.T. n'ha tingut, i d'encerts més que ensopegades.

De fet, la nostra Regional típica fou creada el 1907 amb el nom de Solidaritat Obrera, contraposició (suggerida per Anselm Lorenzo) a la Solidaritat Catalana d'orientació política, ço que estableix una fita important en la qual ningú no hi repara: l'oposició al catalanisme burgès, per una banda, i al lerrouxisme per l'altra. Dos combats a menar d'un sol cop; dos adversaris potents, un a les comarques, el restant a Barcelona, feude del Partit Radical aleshores. I encara la burgesia, les autoritats, el clericalisme, els xais inevitables enlletgint la classe obrera... Esser anarco-sindicalista, en dona de feina!

La sort fou la disposició favorable del proletariat català, generalment tocat de federalisme. El propi federalisme pairal de l'Empordà ha donat una munió d'anarquistes de capacitat i interès militant. I als centres industrials, també de Catalunya, no cal dir.

A la fundació del nostre excepcional organisme de lluita de classes l'anarquisme tot just sortia de la mala tongada de terrorisme semioficial amb bombes Rull posades a l'atzar i peti com peti. Cafrada que tant podia ser disposada pel govern per contenir al desenrotllament ciutadà de Barcelona com provocada per la Patronal barcelonina, afanyosa d'acabar amb l'anarquisme tan perjudicial per als interessos capitalistes.

Per un cantó Lerroux etzivava les seves masses contra nosaltres, ensems que la burgesia vilatana i els caciquets rurals pentinaven la llegenda d'un anarquisme menja criatures, tot plegat desmentit per l'actuació sempre honesta i plena de sacrifici dels companys abocats a la lluita social sense preocupació de les conseqüències personals, quasi sempre dramàtiques.

La gosadia dels companys de Barcelona arribà al boicoteig del diari lerrouxià «El Progreso», que alguns fanàtics llegien al revés per manca de lletra. Es tractava d'un cas típic d'immoralitat burgesa, car dos companys associats a l'Art d'Imprimir havien estat despòticament acomiadats. La lluita durà mesos, molts obrers tocats de política es neutralitzaven, el lerrouxisme involucrava i mentia, mes a la llarga el dret d'asso-

ciació obrera a «El Progreso» s'imposava. En una baralla escaiguda davant del diari entre radicals i obreristes resultà ferit Josep Bueso, de la junta dels obrers impressors, i agafats per la policia els anarquistes Josep Negre, Tomàs Herberos, Eusebi Carbó i J. Termes. També arran d'aquest conflicte els pintors Aleix Gil i Salvador Seguí (Noi del Sucre) escolaren nou mesos de llur vida a la Presó Model.

Era dany enorme que el Partit Radical disposés de les masses obreres barcelonines (fora de Barcelona el lerrouxisme era estrictament minoritari) car la neutralització política dels treballadors dificultava l'obra de Solidaritat Obrera ensems que afavoria considerablement els interessos de la burgesia. Entre l'espanyolisme i l'asfíxia moral del proletariat, ¿no és adient de creure que Lerroux era un exposant, a Catalunya, del interès reaccionari concentrats a la capital d'Espanya i regionalment al Foment del Treball Nacional, de Barcelona?

Lerroux era un cridaner de revolucions apocalíptiques amb resultat per a endormir les energies revolucionàries de l'obrerisme. Car quan s'escaigué la revolució antimilitarista del mes de juliol del 1909 a Catalunya i al carrer eina en mà sols s'hi trobaren anarquistes de Solidaritat Obrera i lerrouxistes de bona fe. Contacte profitós, ben net que sí, per a dies futurs. La revolució del 9 fou perduda, i Ferrer i Guàrdia caigué afusellat; però l'anarquia havia guanyat punts en la sina del poble.

A empentes i tombarellons el socialisme àcrata (a l'època no es parlava encara de sindicalisme, sino de societarisme) Solidaritat Obrera tirà endavant sempre obstinada. Els carreters sostingueren alguna vaga èpica, i els impressors, els blanquers, els cilindraris. El 1910 la C.N.T. fou creada a Belles Arts del Saló de St. Joan, i passà, Solidaritat Obrera, a denominar-se Confederació Regional del Treball, nom que hauria de dur encara; si bé és igual, car el nom no fa l'efecte.

L'any 1917 el republicanisme, el socialisme i els corrents regionalistes s'enfrontaren amb la monarquia, cada sector reivindicant dret a la república o a l'estatut. Naturalment, el govern monàrquic preparà el canó i Cambó, regionalista màxim de l'empresa subversiva, abaixà calces. Republicans, socialis-

tes i anarco-sindicalistes aguantaren el tipus, i al mes d'agost devia venir la grossa. Marcel·lí Domingo escriví un manifest magnífic: «¡Soldados!», interessant-los a fer causa comuna amb els revolucionaris. Arribat el dia del cop ((creiem que el 16, escaigut en dilluns) el món revolucionari barceloní i català anà de barricades i manifestacions amb dispars. Com el juliol del 9, el lerrouxisme oficial no hi era; Marcel·lí s'amagà, i a la baralla contra guàrdies Civils i de Seguretat solament hi havia anarco-confederals i lerrouxistes de bona fe. També aquesta revolució resultà perduda, però la Confederació havia guanyat l'estima total dels treballadors. Recordeu que després del 17 s'originà l'enorme moviment obrer dels anys 1918, 19, 20 i 21. Rematant la referència de l'atur d'agost del 17, tret de Bilbao, la resta de pobles espanyols s'acontentà amb la vaga general no revolucionària.

El 19 de juliol del 1936 parla prou clar referent a la força de la C.N.T. Ço que ha ocorregut després és episòdic. Culpa del feixisme internacional i de la por que l'anarquisme fa a les democràcies.

Temps millors vindran, ja que res no detura la història dels pobles.

Companys, fem-hi la nostra.

JOAN DEL PI

REGIONAL CATALANA

EXTERIOR

Fem saber a tots els companys de l'exili que en poden formar part amb tal que, sigui la que vulgui llur parla, hagin justificat a l'Organització cenetista de Catalunya abans o durant la guerra.

— Nou assegurament: La Regional Catalana C.N.T. de l'Interior segueix éssent unitària i anarco-sindicalista, i sobretot que ningú no faci cas del pape-ram confusionista-escissionista i, per tant, anticenetista, que fan córrer una colleta de tocats de l'ala.

La Comissió de Relacions.

París, agost del 1972.

El marxisme en el camp catalanista

Ja sabem quina era l'audiència reduïda que tenien a Catalunya les teories i els partits marxistes abans de la guerra. En el transcurs d'aquesta, i durant els trenta i pico d'anys de regne franquista, se'ns diu, el nombre de partidaris del marxisme ha augmentat. S'ha d'admetre que no solament és possible, sino àdhuc molt probable, que les circumstàncies hagin estat favorables a una extensió de l'audiència marxista a Catalunya. La fantàstica repressió que ha pesat com una llosa de plom sobre les veus confederals a l'interior, afegida a l'absència, a l'exterior, sobre l'escena del gran bat i bull mundial de la postguerra, d'una altra gran organització llibertària capaç de influència històrica, ha pogut fer pensar un instant, a una part de la nova generació, que el marxisme constituïa la única alternativa al franquisme.

En tot cas, el marxisme es manifesta dins del camp del catalanisme actiu, com ja ho feia — a través de l'acció d'algun dels seus grups — abans del 1936.

¿Què es pot pensar d'aquest catalanisme marxista? Diguem abans de tot que volem analitzar-lo des d'un punt de vista desbordant del quadre de la situació actual a Espanya, situant-lo en un contexte polític més general. Ja que és evident, ens sembla, que a l'hora d'ara tota acció oposicionista, vingui de l'horitzó que vingui, contribueix d'una manera o altra a la corrosió del règim i participa d'aquesta manera a l'obra immediata del front inestructurat — però tàctic — de l'antifeixisme espanyol.

El marxisme — i és sobretot en això que Marx se separa completament de Proudhon i de Bakunin — preconitza la concentració «momentània» del poder i la dictadura «provisional» dita «del proletariat», com l'anomenava el propi Lleó Trotski, el partit, en realitat se substitueix al proletariat en l'exercici de la dictadura; l'aparell se substitueix al partit, el comité central a l'aparell i el secretari general al comité central, concentrant en les seves mans el poder absolut, un poder més absolut que el de les velles monarquies. Es innecessari de dir que, en aquestes condicions, la més petita sospita de gestió directe del proletariat, la més petita parcel·la d'autodeterminació popular o de gestió de baix cap a dalt queden eliminats del funcionament de la maquinària marxista erigida en Estat total.

Aquest mecanisme substitutista, que Proudhon i Bakunin havien pressentit amb lucidesa profètica, s'ha demostrat fatal i sense remei en la pràctica marxista. I el mite fonamental de la «minva progressiva» de l'Estat ha quedat tament malparat durant aquests darrers cinquanta anys, que no val la pena d'insistir sobre la seva naturalesa de somni de nit d'estiu.

El marxisme, de fet, és doncs d'essència eminentment centralitzadora, i per

això mateix difícilment conciliable amb la tesi catalanista, que constitueix una afirmació permanent del dret a l'autodetermini i que es nodreix d'una vocació particularista i federalista.

Naturalment, no és impossible de concebir una mena de moviment pseudo-marxista que tingués com objectiu la instauració d'un Estat català «proletari», on les directives burocràtiques, en lloc de venir de Madrid, s'exercirien des de Barcelona sobre l'àrea catalana. En aquest cas, caldria que aquest moviment es definís com a separatista vis a vis de l'Estat espanyol, inclús en el cas de l'existència d'un règim socialista a Espanya. Però aquesta posició es trobaria en contradicció flagrant amb la teoria marxista de «l'internacionalisme proletari» i amb la pràctica hypercentralista dels Estats socialistes coneguts, que condemnen sense la més mínima concessió tote velleitat àdhuc d'autonomisme regionalista, tractant-la de fraccionista, nacionalista burgesa i contra-revolucionària.

En l'absència d'una doctrina semblant, i puix que els moviments marxistes s'estructuren a Espanya sobre bases i amb perspectives peninsulars, s'en dedueix que, en el cas d'una conquesta del poder pel marxisme, la centralització del poder «proletari» es faria en funció de la «unitat nacional», i per consegüent en detriment de l'aspiració particularista de Catalunya.

El catalanisme marxista és doncs un catalanisme oportunista i tàctic, la finalitat fonamental del marxisme ibèric essent l'entronització d'un Estat espanyol que seria forçosament centralista i anticatalà en nom del socialisme, com ho ha estat fins avui en nom del nacionalisme.

E. C.

CONTRAST

Ambrosi Carrion a «Mai no morirem», número més amunt esmentat: «La vida ha canviat després de quaranta anys en què la República i les Institucions foren establertes. Però d'aquí endavant volem una nova República més democràtica, més social i més justa; volem que noves Institucions per Catalunya que no siguin, com les velles, una delegació del poder central sinó la reconeixença del Dret de Catalunya a fixar la seva sort, disposar i determinar-la a fer cert el crit de Visca Catalunya independent!»

Ara posem-hi una afirmació editorialista del n° 140 d'«Endavant» (abril-maig 1964) on s'hi diu: «Per nosaltres Catalunya no és cap finalitat absoluta com no ho és — naturalment — cap estructura estatal. La finalitat és l'home.»

Es això, amic Carrion, no hi posem dubte.

Federica Montseny parla de la Revista Blanca

Extraiem de «Mai no morirem» d'Angulema:

Poques vegades he assistit a una conferència que m'hagi interessat tant, que m'hagi subjugat tant, com la que donà, davant un públic escollit de professors de filosofia i de literats, la nostra compatriota, Federica Montseny.

Una representació selecta de la Facultat de Filosofia i de la de Lletres de la Universitat de Tolosa del Llenguadoc li va demanar que fes una «causerie» seguida d'un debat sobre el tema següent: «La Revista Blanca i la generació del 1898». És, en realitat, la història d'una revista fundada pels anarquistes espanyols en 1897 i que va viure brillantment fins al 1905, revista en la qual havien col·laborat les figures més prestigioses de la intel·lectualitat espanyola, és a dir, d'aquella generació que s'anomenà més tard del 1898.

En un francès correctíssim, Federica Montseny ens explicà que el seu pare Frederic Urales, després d'haver estat perseguit en el famós procés de Montjuïc en el qual es dictaren diverses penes de mort i que comportà l'afusellament de Ferrer i Guardia, (1) fou exiliat a Londres amb d'altres anarquistes i homes d'esquerra, perseguits pel govern espanyol de Don Segismundo Moret.

Que quan tornà d'Anglaterra, Frederic Urales, anà a Madrid amb un sol pensament: el de lluitar per fer revisar l'indigne procés de Montjuïc i de revelar les tortures ignominioses, gràcies a les quals s'havien obtingut la major part de «confessions espontànies». Homes d'esquerra de tot el món el secundaren i els intel·lectuals madrilenys l'acolliren generosament.

Així nasqué la Revista Blanca amb col·laboracions d'Azorin, Ramiro de Maeztu, Alberto Insua, Baroja, Eugeni d'Ors, Pere Coromines, i d'altres nombroses signatures tant prestigioses com aquestes. Abans, Frederic Urales, el pare de Federica Montseny, s'havia adreçat a Lerroux, director del diari republicà «El País», per entaular la campanya revisionista del procés de Montjuïc, i Lerroux, en aquells temps, encara, podríem dir, més o menys íntegre, donà hospitalitat a Urales per a la seva campanya.

Federica ens explicà que el seu pare, tanmateix, tot i haver purgat la seva pena pels afers de Montjuïc, continuava «fixat» per la policia com a anarquista perillós i que cada dos per tres era detingut per la policia i empresonat. Que un dia anà a veure el cap del govern Don Segismundo Moret per demanar-li, en nom del més elemental dels drets de l'home, que cessés aquella persecució. Moret aleshores li digué:

— Hi hauria un mitjà d'assegurar-vos no solament la tranquil·litat personal, (Gireu full s. u. p.)

FREDERICA PARLA DE LA REVISTA BLANCA

sinó adhuc l'ajut «secret» del govern. Consistiria que anéssiu a Catalunya i féssiu campanya entre els obrers contra l'onada progressiva del catalanisme.

Ben entés, Urales va protestar i es negà radicalment i dignament a vendre's al govern contra les subvencions del fons de reptils. Però poc temps després anà a Barcelona i va trovar-hi Lerroux, convertit en emperador del Paral·lel i fent allò a què ell s'havia negat.

Quan Frederica acabà la seva breu conferència, els assistents a l'acte li adreçaren nombroses preguntes demanant ampliacions o detalls respecte d'alguns punts importants del que havia exposat.

Aleshores s'aclarí que Azorin, l'Eugeni d'Ors, Maeztu, Insua, joves intel·lectuals en aquells temps, trobaren en la Revista Blanca la tribuna adequada per exposar-hi llurs inquietuds. Però que donada la configuració social, econòmica i política d'Espanya, tots aquells joves escriptors, pensadors i periodistes, s'anaren integrant en la massa burgesa del país per tal de poder viure, escrivint o editant.

Hom li preguntà també — i fou una de les preguntes que m'interessaven especialment — on podria trobar-se avui la col·lecció de la Revista Blanca. Frederica ens digué que pot consultar-se íntegrament a la Biblioteca Municipal de Madrid i a la de Barcelona, car la mare de la conferenciant n'havia donat una col·lecció a la Biblioteca de premsa de Catalunya.

Alguns filòsofs i assagistes assistents a la reunió suggeriren aleshores la possibilitat de sol·licitar de les dues Biblioteques esmentades que es fessin reproduccions per micro-films per tal de procurar-se la col·lecció i tenir-la a França.

Heus ací resumida la conferència de Frederica Montseny sobre un tema original i ben inèdit per a la major part de nosaltres, nascuts molt després de la cèlebre generació espanyola del 1898.

Domènec de Bellmunt

(1) No; Ferrer fou afusellat el 1909. Els passats per les armes el 1897 foren Ascheri, Mas, Moles, Alsina i Nogués, tots anarquistes catalans tret de l'italià Ascheri. (Nota de «T. Ll.»)

RETALL I RETALLADA

De «Le Monde», 5-7-1972: «U.R.S.S.— Per haver demanat permís per d'emigrar cap a Israel el dansari de classe Valeri Panov va ser despatxat del Teatre Kirov de Leningrad, sense dret a produir-se en cap més teatre del país. Un cop al carrer va ser agafat i tancat durant deu dies. Ara risca de tornar a la presó «per vagabondatge...» Crea el delicte i castiga el delinqüent, i que Concepció Arenal dispensi.

Un petit deute

El tenim amb Martí Barrera i Maresma, amic d'abans i enemic de cap hora. Ens va fer el salt cap a l'Esquerra política i no hem de coure tot el que és cru ni matar tot el que és viu. Ara fa uns mesos Martí morí a Barcelona.

El Barrera de la Conselleria del Treball cap ençà era diferent del de la Confederació, però no pas en bonhomia. Una tarda tenia l'avantsala d'aquest centre oficial plena de gent mentre ell se les havia, feia hores, amb la comissió de vaga del Radium, i dient Radium diem contramestres del Tèxtil. Tot d'una li anuncien la presència de l'alcalde d'Igualada i de dos sindicalistes de la mateixa ciutat, i enllestida la colla dels «espatllatellers» (és un dir) ens féu entrar a nosaltres. Atabalat i tot per cinc o sis hores d'entrevistes carregades de sofre, el conseller s'adreçà a mi per a mig abraçar-me en record d'uns dies ja vellots, de quan l'haviem ballat junts més d'una vegada.

— Què et porta per aquí? — em féu.

— A mi i a Isidre Torné les ganes que se'ns reobri la Federació Obrera del lloc, ara que una clariana legalista s'albira. Portem els estatuts i un cop de mà teu aniria de primera.

No ho goso a dir, però em sembla que de governador civil allavors hi havia Lluís Companys. Barrera ens hi posa sa signatura i el reglament anarcosindicalista sortí del casalot del passeig d'Isabel II aprovat sense necessitat de pòlisses. Durant uns dies els companys igualadins es figuraven que aquells estatuts no segellats eren una tramoia muntada per mi, en Torné i l'alcalde Morera. En veure que servien s'hi van acostumar de bon draga. Caldrà afegir que a Barrera li vaig recomanar atenció envers el batlle de la capital (s'ha de presumir alguna vegada) de l'Anoia, cosa que va fer Martí i la satisfacció de Morera va ser completa.

A guisa d'explicació el conseller m'assegurà que ell era el mateix d'abans, mes l'Avi Macià li havia dit: «Barrera, la cartera de Treball te la reservo i no me la menyspreïes.» I el sindicalista confederal l'acceptà per a no disgustar l'Avi. Que li havia de dir, jo? Ho vaig explicar al company Torné i a l'alcalde Morera fent viatge cap a La Clotada.

Martí era de Fideuers, quan aquests guanyaren una vaga llarga a pols, per via directa. Espanta considerar, en temps de gana, l'enorme quantitat de pastes d'olla regades amb àcids fènixs. Aguantà, Barrera, tota mena de càrrecs confederals, un més perillós que altre. Perseguit (ho era quasi sempre) el recordo un dia de l'any 16 amagat darrera un arbre del davant del Palau de Justícia esperant la sentència contra Joaquim Vandellós, que resultà absolutòria com podia ser de mort. A les barricades de l'agost del 17 duia la faç negra de pólvora i de son. L'any 19 feia d'enllaç,

per una reunió clandestina al districte cinquè, probablement a cal Minguet. Jo i Joan Jané de St. Vicenç de Castellet rodàvem la nòria i Martí, que la rodava a l'inversa, ens advertí precipitat, al carrer de St Pau: «Marxeu, que la bòfia acordona l'illot.» Va ser el dia en que Pestaña escapà de la sendera policiaca vestit de frare. «Pestaña, ¿tiene pestaña?», ironitzà un periodista. Si, fins que li enlleganyà la política.

He coincidit amb Martí qui sap les vegades. Administrant «Soli» al carrer de Mercaders era ell qui em fornava llibres que jo llegia més que no menjava. Cuidà igualment els cèntims de la «Soli» del carrer Nou, l'any 23, i el diari amb Barrera aguantava justet, però aguantava. Fou dels qui rebé Einstein quan visità la C.N.T. en aquell centre que era el d'Alimentació; el dia mateix que el gran teòric de la relativitat observà a Pestaña: «Vosaltres sou revolucionaris socials, jo ho sóc de la ciència.»

Quan a un home com Barrera s'ho ha jugat tot per la C.N.T. durant deu anys costa desestimar-lo malgrat els seus defectes.

ZIGLA

INAUGURACIO DE CURS

Nova orientació de la Universitat espanyola.

SI FOS CONYA PODRIA PASSAR

«III REUNIO PLENARIA DE LA PERMANENT DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA. — Amb més de seixanta participants s'ha celebrat la III reunió plenària de la Comissió Permanent de l'A. de C. (1). Hi han assistit per primera vegada les organitzacions següents: el Partit Carlí, els Grups d'Acció Carlina (GAC!), el Partit Comunista d'Espanya (marxista-leninista), el Front Revolucionari Antifeixista i Patriòtic (FRAP!)...» etc., etc.

Companys cenetistes, ja són prous. No cal que hi anem nosaltres.

(El retall procedeix de «Treball», nº 348, publicació clandestina catalana que apareix a França.)

(1) La dels 300.

TERRA LLIURE, 33, rue des Vignoles, Le Directeur de la Publication: J. Ferrer 33, rue des Vignoles, Paris (20). Imprimerie des Gondoles 4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi.